

ERGODIAGNOSTIKA

VYUČUJÍCÍ: VLADIMÍRA SOPORSKÁ

Funkční vs. morfologická dg.

- Morfologická diagnóza - vymezuje spíše omezení a kontraindikace činnosti - negativní vymezení
- Funkční diagnóza - určuje a **hledá funkční potenciál** a dovednosti jedince v rámci nemoci či úrazu - pozitivní schopnosti
- „Diagnóza říká, co nesmím – ergodiagnostika co mohu.“

TERMINOLOGY

Definice

- Diagnostika psychosenzomotorických funkcí k možnosti zaměstnání.
- Hodnocení funkčních schopností a aktuálního (resp. zbytkového) pracovního potenciálu člověka s použitím metod v souladu s principy ICF (u osob produktivního věku)
- Zjednodušeně řečeno – klient získá podrobnou informaci o tom, co s ohledem na svůj zdravotní stav dělat může, nikoliv pouze to, co nesmí.

Ergodiagnostika

- Je odborné vyšetření, jehož cílem je zjistit aktuální **pracovní potenciál** klienta z hlediska jeho zdravotního stavu.
- Jedná se o specifický nástroj aktivní politiky zaměstnanosti.
- Její zajištění nabízí ÚP **evidovaným uchazečům o zaměstnání a účastníkům PR**
- Toto vyšetření provádí specializované zdravotnické zařízení, které v součinnosti s ÚP ČR zhodnotí a následně vypracuje doporučení pro pracovní uplatnění.

ERGODIAGNOSTICKÁ CENTRA

Cílová skupina

- Osoba se zdravotním postižením
- Osoba, která je uznána dočasně práce neschopnou a pracovní rehabilitaci jí doporučil ošetřující lékař
- Osoba, která v rámci kontrolní lékařské prohlídky přestala být invalidní a PR jí doporučila OSSZ
- Osoba, který byla orgánem sociálního zabezpečení posouzena, že již není invalidní, a to po dobu 12 měsíců ode dne tohoto posouzení

Žádost

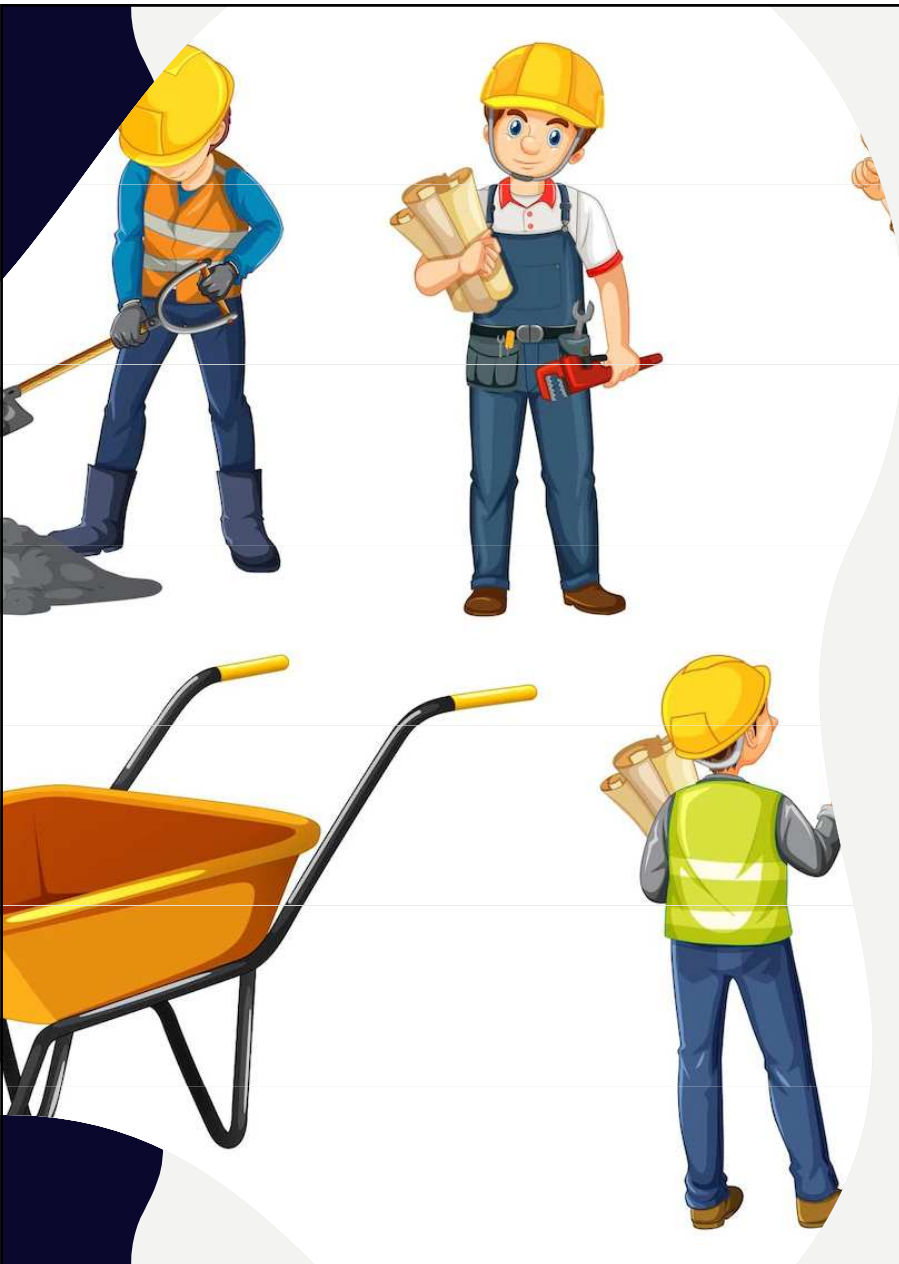
- O ergodiagnostické vyšetření může požádat:
  - ÚP (v rámci přehodnocení zdrav. stavu)
  - lékař (např. posudkový)
  - pacient
- Hradí ten, kdo žádá.

V předpracovní RHB

- součástí rehabilitačního procesu prolínající se bezprostředně s léčebnou rehabilitací v době jejího ukončení na podkladě již nelepších se funkčních testů
- indikuje rehabilitační či jiný ošetřující lékař, ale třeba i posudkový lékař před vnesením rozhodnutí
- výstupem může být návrh úpravy dosavadního pracovního místa, návrh nového zaměstnání, ale také návrh zařazení do pracovní rehabilitace či návrh další léčby

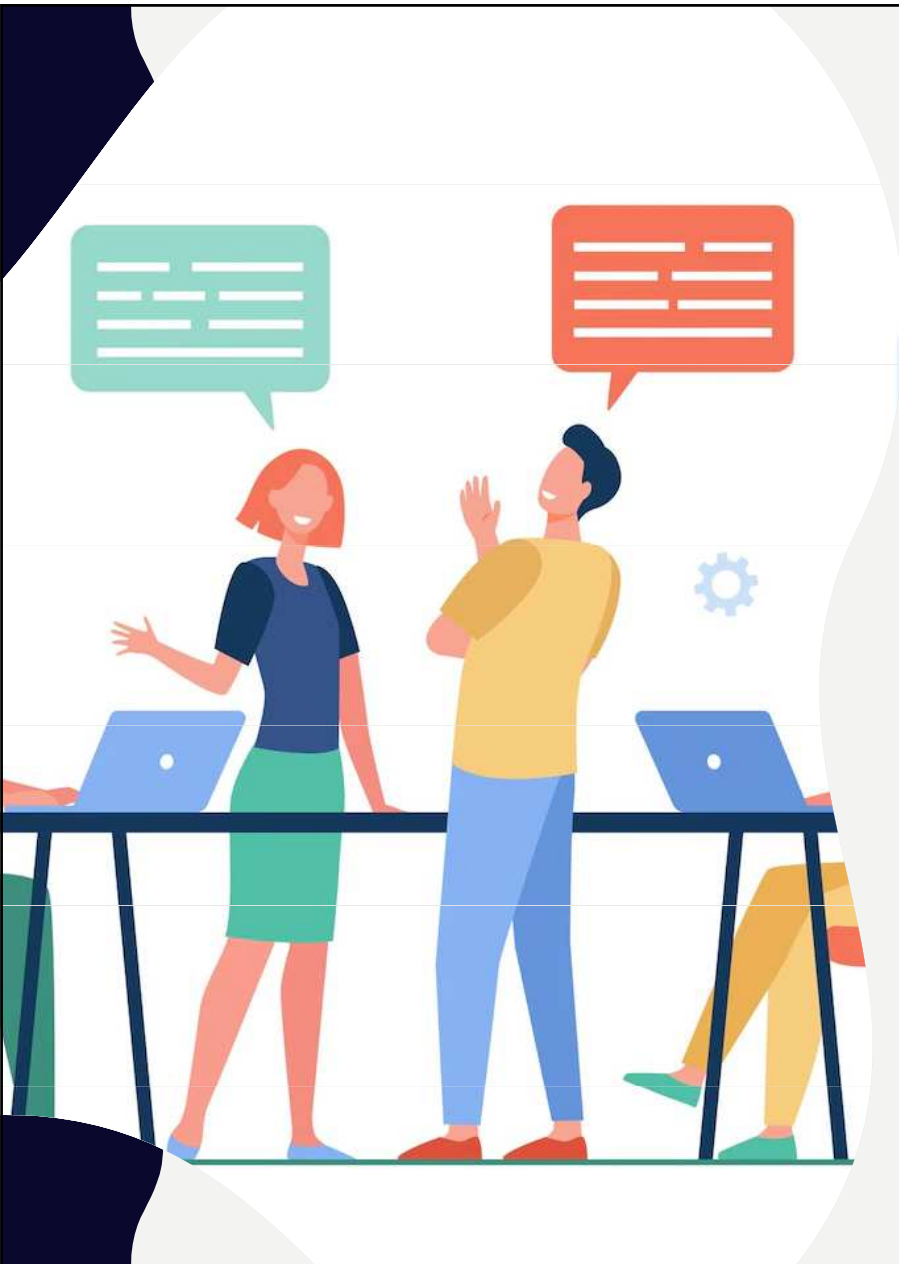

V pracovní RHB

- vhodná jako součást širšího poradenského či motivačního programu
- probíhá u osob v evidenci ÚP s některým z přiznaných statutů zdravotního znevýhodnění
- Ideálně až tehdy selhala-li předpracovní rehabilitace nebo v případech, kdy předpracovní rehabilitace nemohla objektivně proběhnout u motivovaných osob s jasně vyjádřenými odpovědnostmi klienta i zúčastněných organizací
- indikuje ÚP či jiný subjekt, v rámci přehodnocení zdravotního stavu event. i posudkový lékař

Průběh

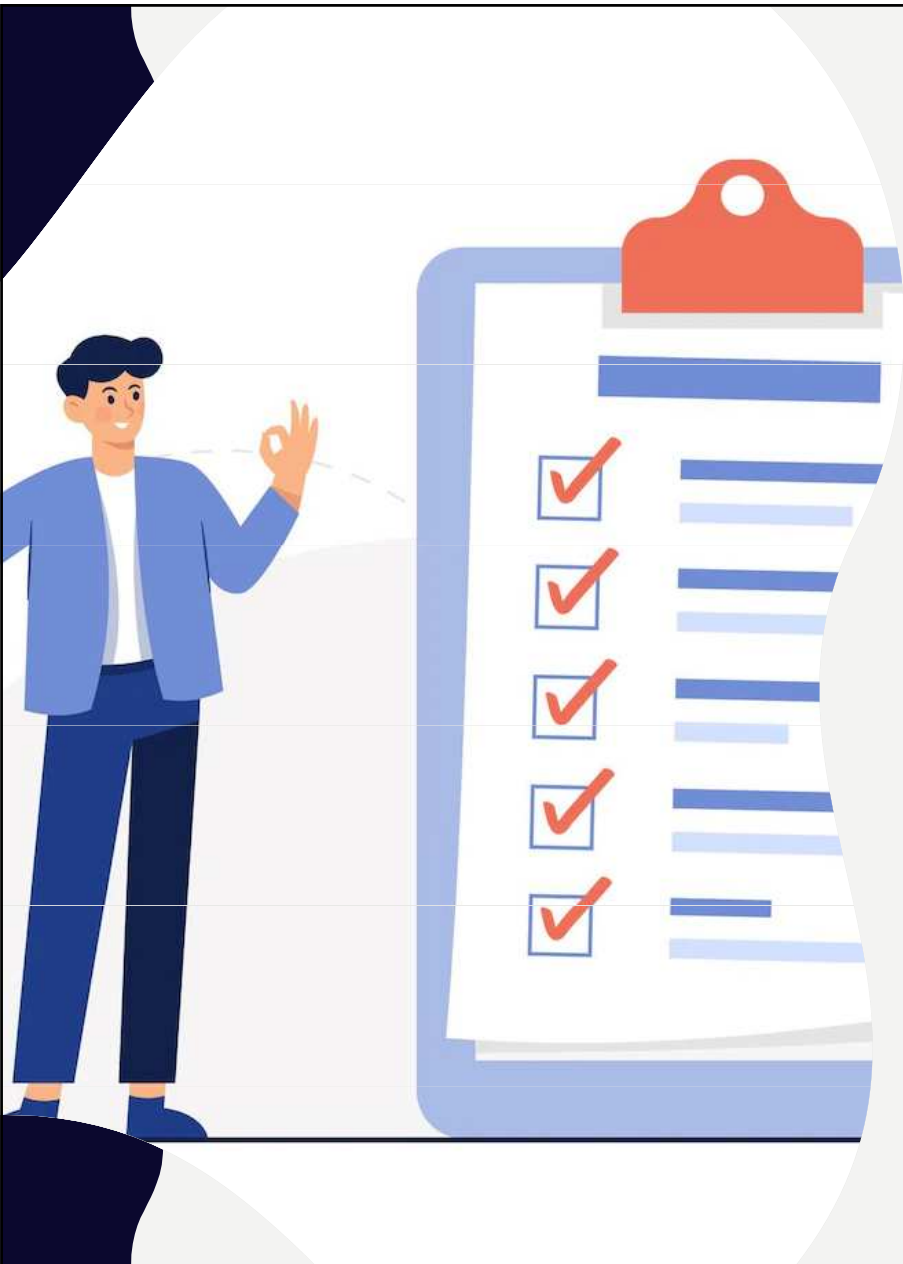
- Provádí se individuálně interprofesionálním rehabilitačním týmem (lékař, fyzioterapeut, ergoterapeut, psycholog, logoped, zdravotní sestra, speciální pedagog, event. protetik).
- Tým určuje obecné funkční schopnosti k práci a facilitující prostředky k práci.
- Odborníci posoudí zdravotní stav vzhledem k výkonu určité pracovní činnosti.

Bariéra

Facilitace

Obsah

- Vyšetření pracovníky Ergocentra během 2 dnů v rozsahu 5 hodin za využití činností, jako je:
  - zvedání,
  - tlačení a tažení břemen,
  - výdrž vestoje, vsedě,
  - testy jemné motoriky rukou atd.
- Použití jen takové techniky a takové zátěže, která pro klienta bude zcela bezpečná.

Personální předpoklady

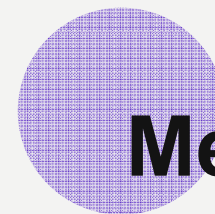
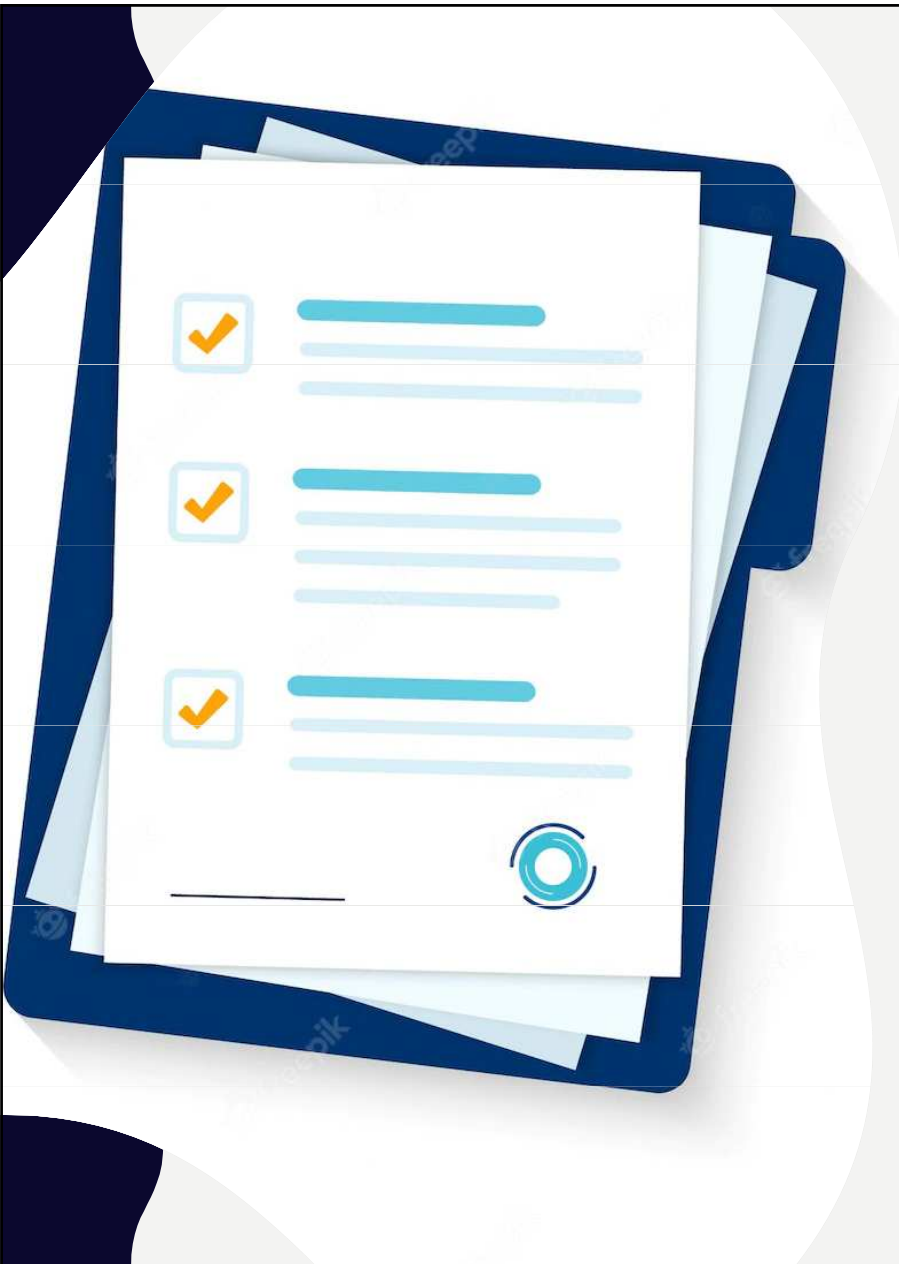
- Základní tým = ergoterapeut, fyzioterapeut, klinický psycholog, lékař ergodiagnostického centra (specializace rehabilitační lékař)
- Rozšířený tým = logoped, speciální pedagog, protetik
- Konziliární tým = lékaři specialisté - psychiatr, oční lékař, lékař ORL, kardiolog

Materiální a věcné předpoklady

- Vlastnictví standardizovaných testů a postupů ergodiagnostiky pokrývající možnosti testování spektra různých zdravotních postižení
- Ucelená a jednotvárná metodika ergodiagnostického postupu - iniciuje Úřad práce
- Zkušenosti s funkčním testováním

Metodika

- Vstupní lékařské vyšetření
- Fyzioterapeutické vyšetření
- Vlastní ergodiagnostické testování
- Výstupní protokol ergodiagnostiky
- Kazuistická konference partnerů pracovní rehabilitace a ergodiagnostiky - diskutují to s daným člověkem

Proces

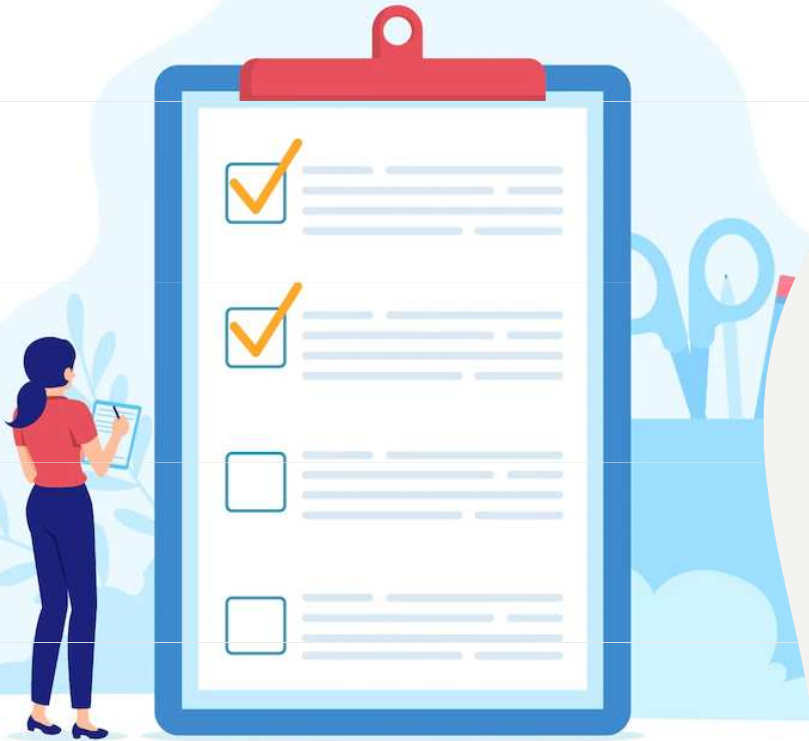
Vstupní lékařské vyšetření

- indikovat nutný rozsah ergodiagnostiky a případně kontraindikovat některé z postupů

Vlastní ergodiagnostika

- Sebehodnocení
- Motivace, pracovní návyky
- Kvalifikační potenciál
- Performační testy (osobnostní testy)
- Posouzení rizika a omezení vyplývajícího z daného onemocnění v porovnání s výsledky performačních testů

Závěrečná zpráva ergodiagnostiky

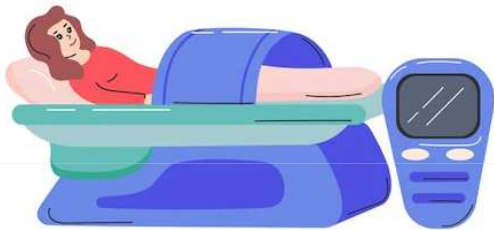

Ergo vyšetření

Cíle

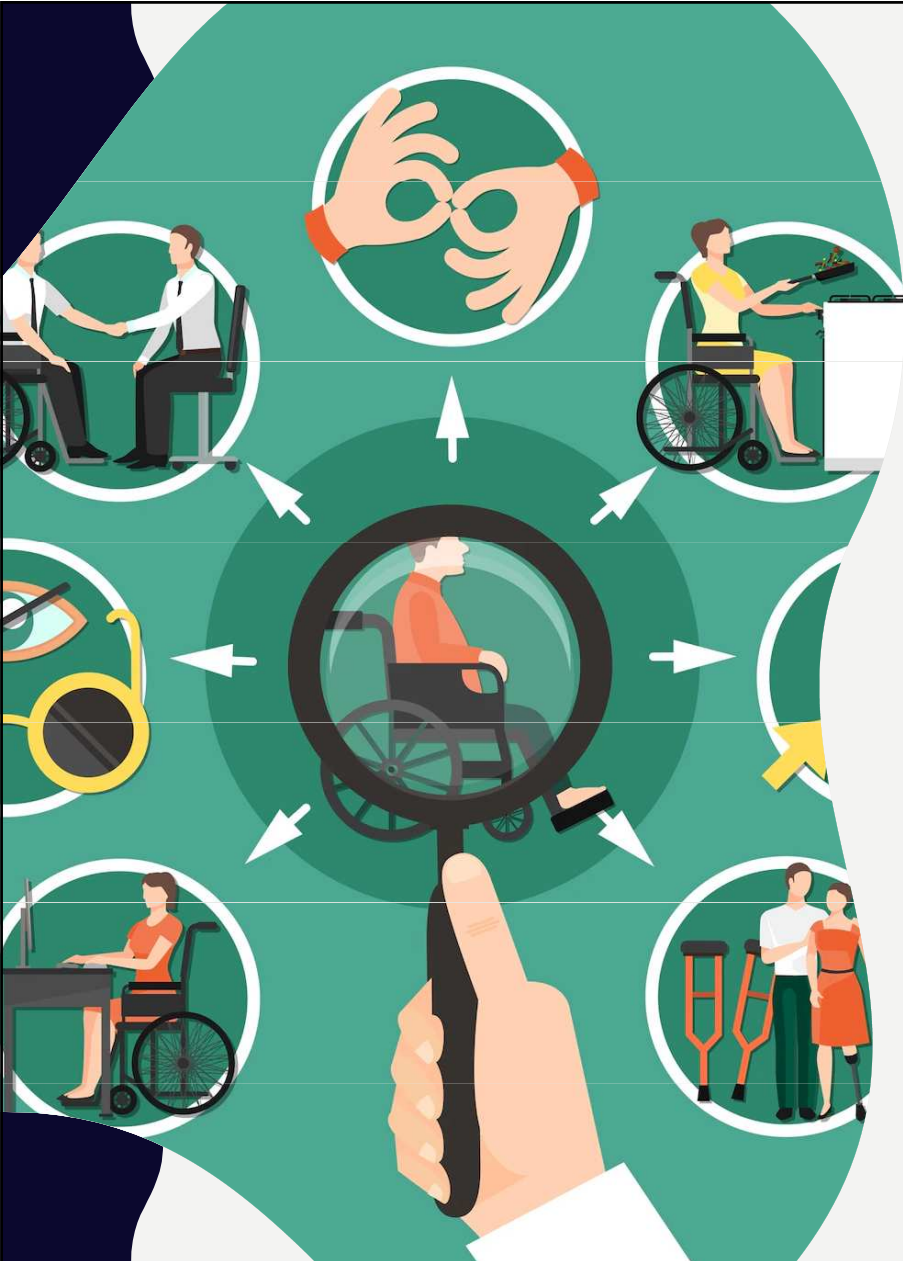
- Zhodnotit pracovní potenciál jedince
- Zaměření na funkci ruky a její zapojení v pracovních činnostech
- Ergometrie
- Hodnotí i výdrž, koncentraci, kontinuitu úsilí

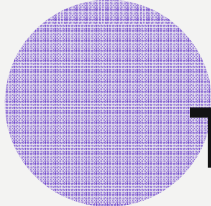

Prostředky pro testování

- Standardizované postupy a testy ověřené v klinické praxi
- Modelové činnosti
- Test fyzické zátěže v pracovních polohách
- Ergoterapeutické testy

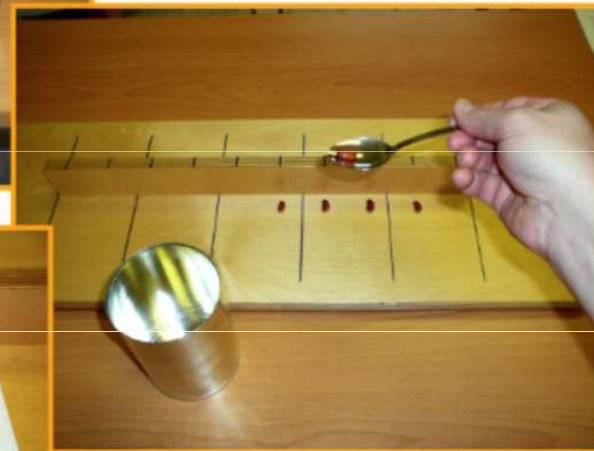
Testy

- Jebsen Taylor test - simulované úkoly pro každodenní činnosti
- Purdue Pegboard test - ruka z pohledu úchopu
- Dynamometr Jamar
- Pracovní křivka - koncentrace pozornosti
- Modelové činnosti - simulace častých situací, kterými lze v práci procházet, hodnotíme zda zvládá, jak zvládá, za jaký čas, jaká je kvalita odvedené práce, příprava pracovního prostředí, motorika u konkrétní dovednosti, pozornost, práce ve skupině
- Ergometrie a spiroergometrie

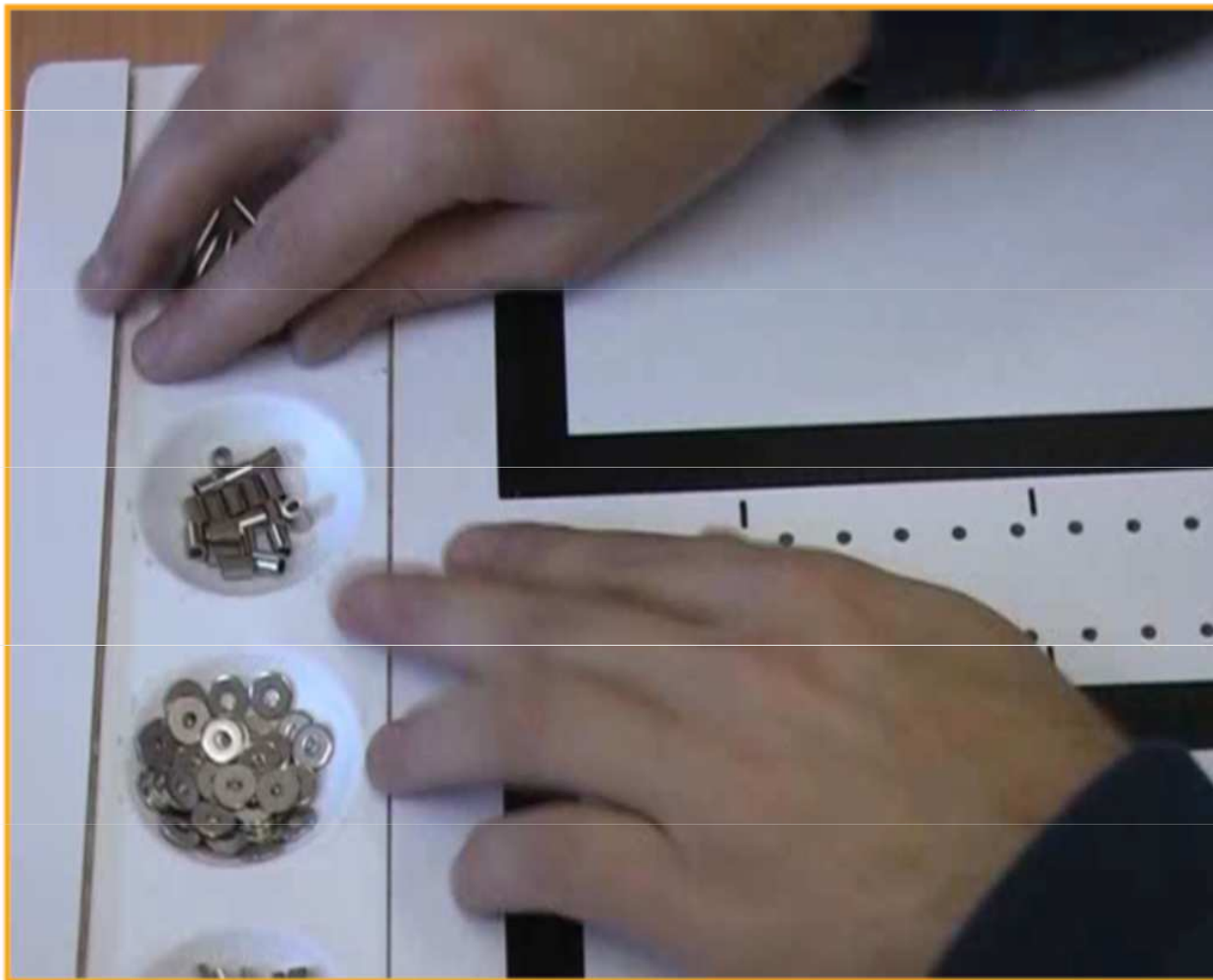

Jebsen – Taylor test test funkční motoriky ruky

- vyšetřuje jemnou i hrubou motoriku horní končetiny, zručnost, orientačně rozsah pohybu a svalovou sílu, koordinaci, při činnosti.
- **potřebné prostředky:** součásti originál standardizovaného setu: deska se středovou stěnou, plechovky, fazole, mince, gumičky, kancelářské potřeby, formulář
- **interpretace:** záznam času u každého úkolu, porovnání s normativními daty
- **délka administrace:** 30 min

PURDUE PEGBOARD

oběma
rukama
jedna řada
komplet
nevidomý

Dynamometrie Jamar

test svalové síly stisku ruky

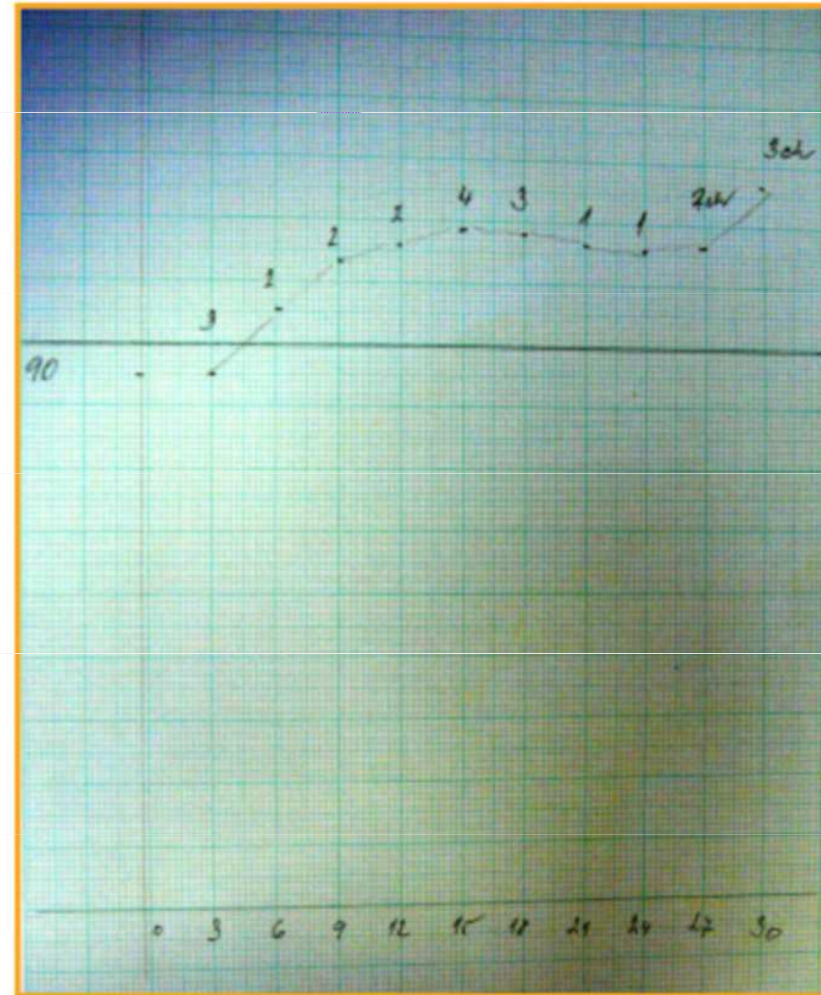
Dynamometrie

X	P			L		
1.	29	36,5	39,5	50	50	32
2.	41	39	44	39,5	39	41,5
3.	42	44	40	38	38	40
4.	43	41	42,5	36	33	34
5.	34	35	35	29	30	32

Pracovní křivka podle Emila Kraepelina a Richarda Pauliho test koncentrace a pozornosti pro administrativní činnost

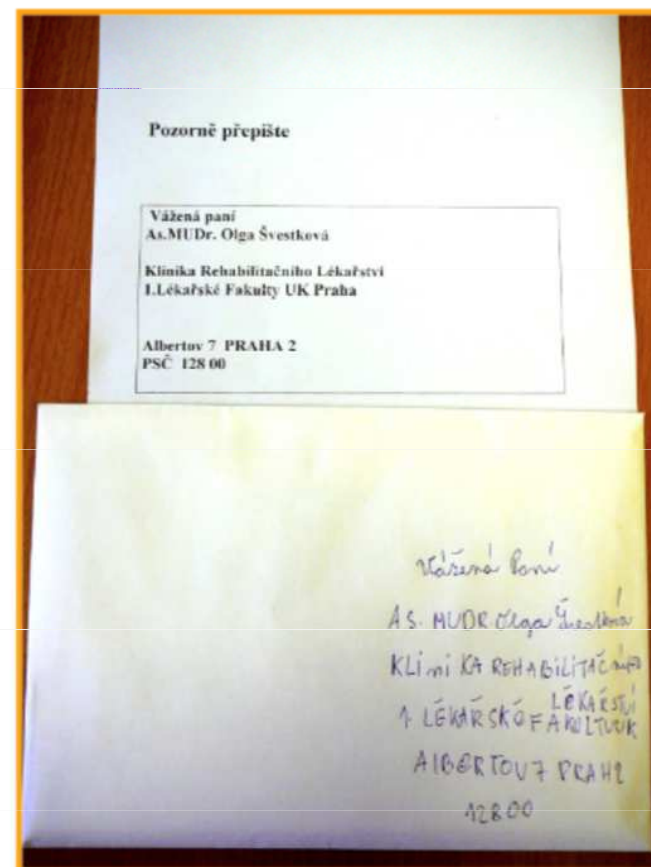
85	2	5	0	3	8	4	8	4	7	3	5	7	9	5	6	2	2	6	6	3	2	7	6	5	3	
	9	7	8	5	8	4	9	4	2	8	4	9	5	9	5	8	4	6	2	3	6	7	3	3		
	7	7	4	3	8	7	6	4	5	2	9	6	9	5	8	2	3	9	2	6	2	5	6	9		
	5	7	3	4	7	8	4	4	8	5	4	9	8	7	6	3	6	2	7	2	9	3				
	2	7	3	7	3	6	2	4	6	8	4	5	8	9	5	5	9	6	5	4	2	8	6			
	7	4	7	3	8	3	9	2	2	9	3	8	4	8	4	7	3	5	7	9	5	6	2	2		
85	6	6	3	2	7	6	5	3	9	7	0	5	8	4	9	4	2	8	4	9	5	9	5	8		
	4	6	2	3	6	7	3	3	7	7	4	3	8	7	6	4	5	2	9	6	9	5	8	2		
	3	9	2	6	2	5	6	9	5	7	3	4	7	8	4	4	8	8	5	4	9	8	7	5		
85	6	3	9	2	7	2	9	3	2	7	3	7	3	6	2	4	6	8	4	5	8	9	5	5		
	9	9	6	5	4	2	8	6	7	4	7	3	8	3	9	2	2	9	3	8	4	8	4	7		
	3	5	7	9	5	6	2	2	6	6	3	2	7	6	5	3	9	7	8	5	8	4	9	4		
	2	8	4	9	5	9	5	8	4	6	2	3	6	7	3	3	7	7	4	3	8	7	6	4		
	5	2	9	6	9	5	8	2	3	9	2	6	2	5	6	9	5	7	3	4	6	8	4	4		
85	8	8	6	4	9	8	7	5	6	3	6	2	7	2	9	3	2	7	3	7	3	6	2	4		
	6	8	4	5	8	9	5	5	9	9	6	5	4	2	8	6	7	4	7	3	8	9	9	2		
85	2	9	3	8	4	8	4	7	3	5	7	9	5	6	2	2	6	6	3	2	7	6	5	3		
	9	7	8	5	6	4	9	4	2	8	4	9	5	9	5	8	4	6	2	3	6	7	3	3		
	7	7	4	3	8	7	6	4	5	2	9	6	9	5	8	2	3	9	2	6	2	5	6	9		
	5	7	3	4	7	8	4	4	8	5	4	9	8	3	5	6	3	6	2	7	3	9	3			
	2	7	3	7	1	6	2	4	6	8	4	5	8	9	5	6	9	9	6	5	4	2	8	6		
	7	4	7	3	8	3	9	2	2	9	3	8	4	8	4	7	3	5	7	9	5	6	2	2		
85	6	6	3	2	7	6	6	2	9	7	8	5	8	4	9	4	2	8	4	9	5	9	5	8		
	1	6	2	3	6	7	3	3	7	7	4	3	8	7	6	4	5	2	9	6	9	5	8	2		

Modelové činnosti

ergodiagnostické hodnocení provedení úkolu

- Pracovní činnost prováděná v čase.
- Není hodnoceno jen samotné provedení úkolu, ale i způsob, čas a kvalita provedení
- Hodnotí se komplexně dle volené modelové činnosti
  - příprava činnosti,
  - schopnost naplánování činnosti,
  - konkrétní dovednost,
  - jemná či hrubá motorika,
  - kognitivních funkce,
  - koncentrace a pozornost pro manuální činnosti,
  - řešení problémů, atd.,
  - u kolektivních úkolů schopnost spolupráce, role v kolektivu, schopnost prosazování vlastního názoru, řídicí schopnosti v kolektivu

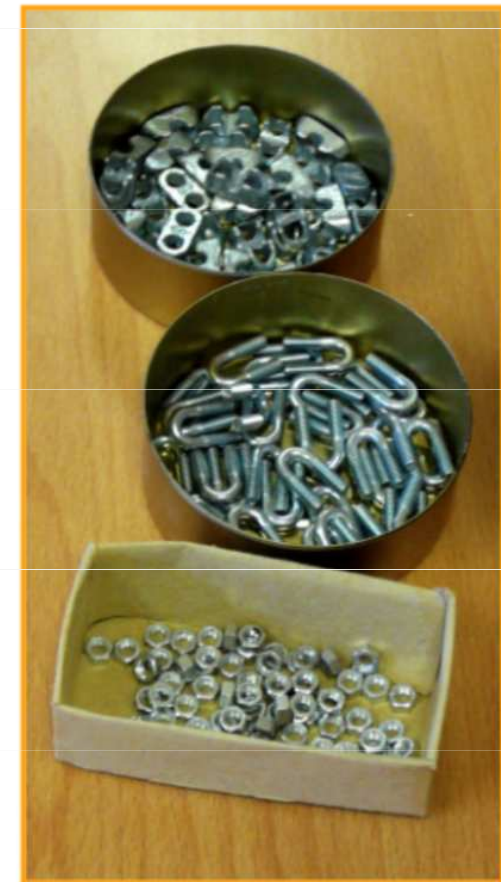
Modelové činnosti

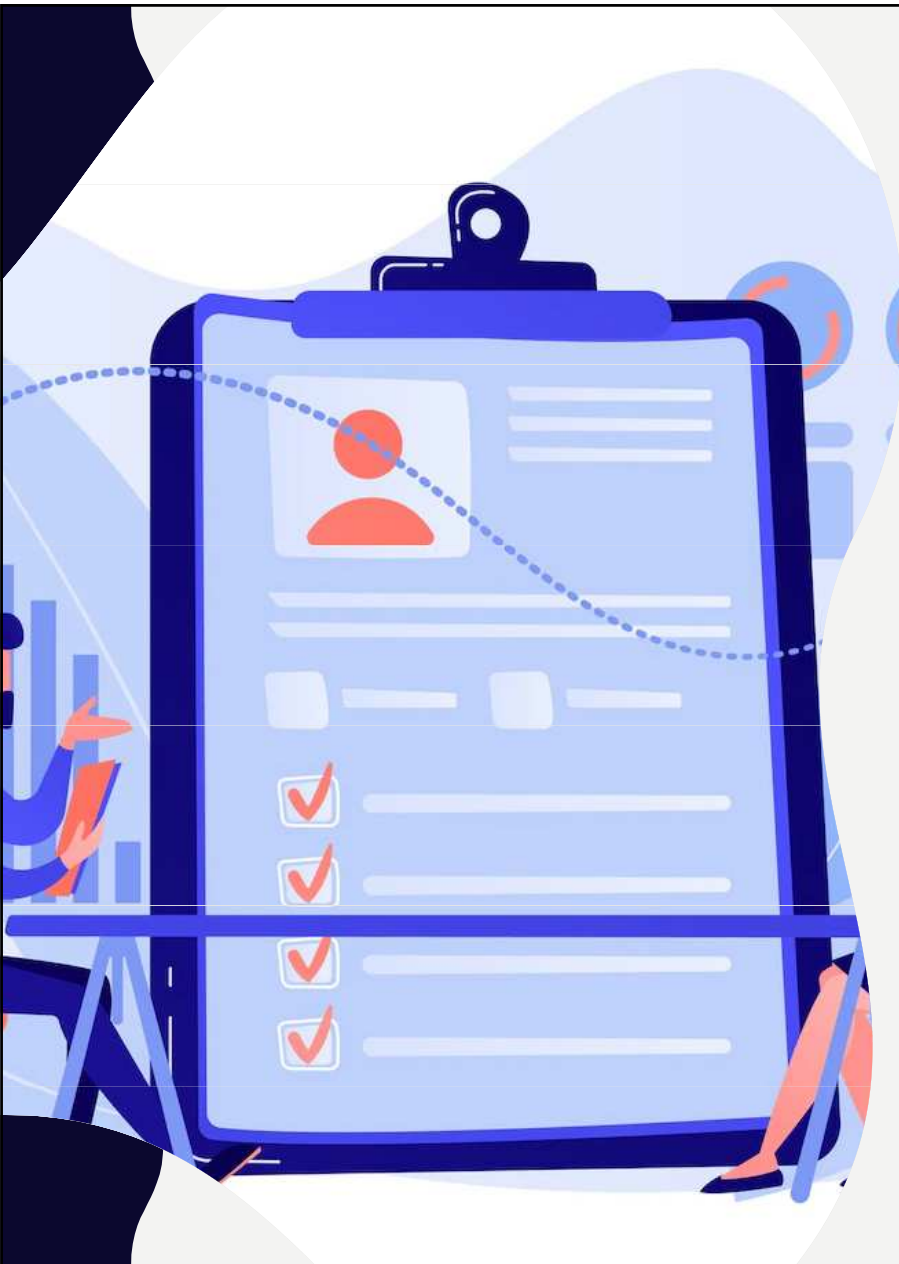
ergodiagnostické hodnocení provedení úkolu

Montáž kovových dílců – úchytky na lano:

- Velmi komplexní testování
- Využití různých – konkrétně tří velikostí dílců – informace o jemné a hrubší motorice ruky a schopnosti manipulace s různě velkými díly

Zhodnocení

- Výsledky testů je nutno vždy hodnotit v kontextu:
  - Přístupu a motivace
  - kontinuity úsilí
  - schopnosti reakce na změny a nečekané komplikace
  - rychlosti práce
  - soustředění při práci
  - emocionality
  - celkového projevu
  - sociálního chování k zadavateli i event. ve skupině

Psycholog. vyšetření

Cílené vyšetření zaměřené na:

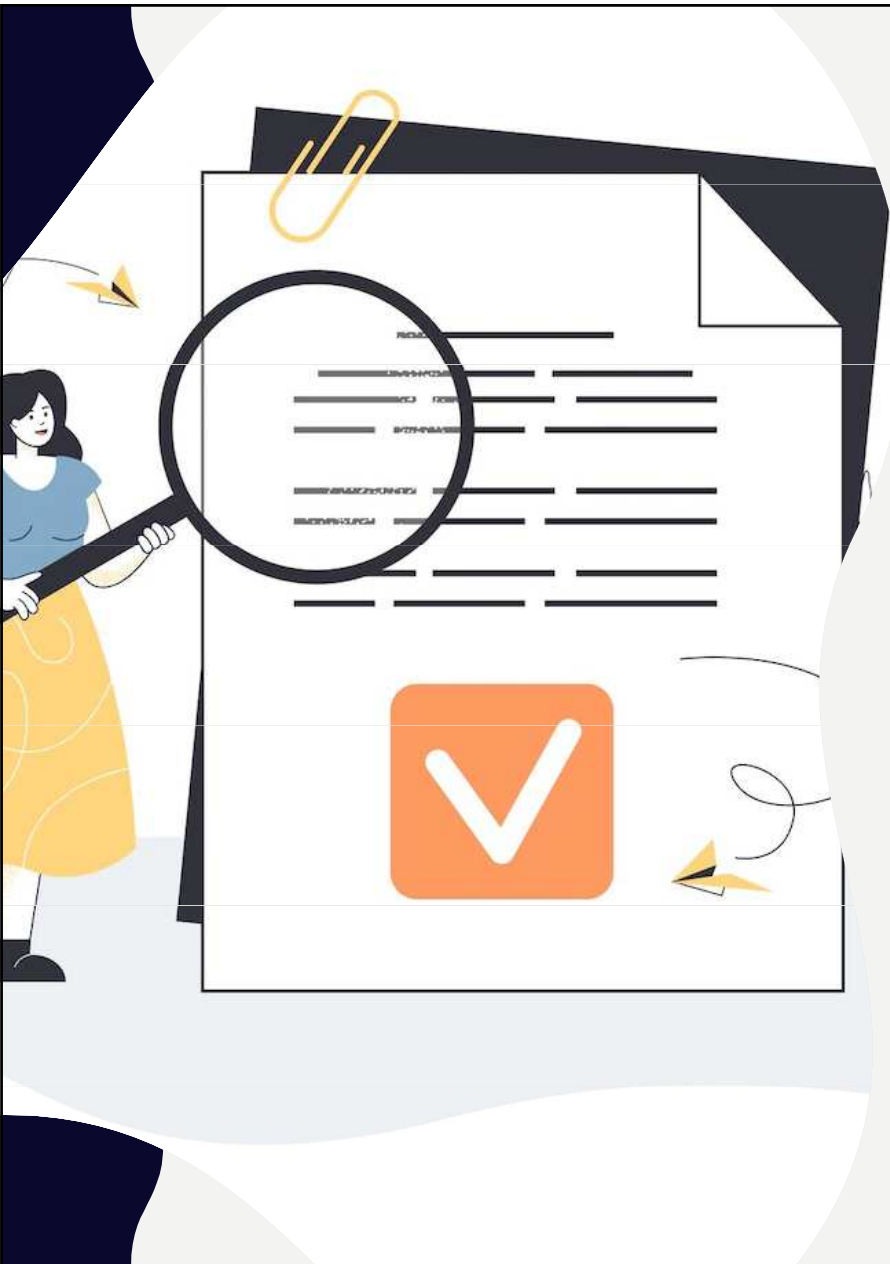
- Zhodnocení psychomotorického tempa
- Posouzení motivace klienta vzhledem k pracovnímu uplatnění
- Zmapování aktuálního psychického stavu, projevů deprese a úzkosti
- Zhodnocení stresové tolerance
- Orientační zhodnocení intelektových schopností

Výstup

- Při ukončení ergodiagnostiky se tvoří závěrečná zpráva na základě rehabilitační konference všech členů týmu.
- Po absolvování ergodiagnostiky klient obdrží zprávu s rekomandací pro uplatnění na trhu práce.
- Závěrečná zpráva z ergodiagnostiky se poskytuje i ÚP, kde se v návaznosti na její závěry poskytuje pracovní rehabilitace.
- Je vhodné ji také doložit k žádosti o invalidní důchod

Závěrečná zpráva

- Obsahuje konkrétní výsledky jednotlivých úkolů, komplexní shrnutí a závěrečné doporučení pro výkon vhodného zaměstnání včetně doporučené délky pracovní doby.
- Slovní popis hodnocení pro jednotlivé aspekty vždy u každé položky nejprve pozitivní pracovní rekomandace
- A poté na novém řádku samostatně omezení ve smyslu negativní rekomandace

Položky

- Specifikace optimálních pracovních poloh (poloha-čas-přestávka)
- Pohyb na pracovišti
- Doprava do zaměstnání
- Rozsah manipulace s břemeny
- Všeobecné fyzické zatížení
- Využití jemné motoriky rukou
- Sensorické zapojení
- Psychomotorické a kognitivní schopnosti
- Motivační a emocionální aspekty
- Další aspekty, kterými se v další fázi řídí výběr vhodného zaměstnání a příprava pracoviště.

Cíle

- Získání informací o tom, co s ohledem na svůj zdravotní stav může klient dělat, nikoliv pouze to, co nesmí.
- Klientovi může být vzhledem ke zdravotnímu stavu doporučena úprava pracoviště či využití kompenzačních pomůcek.
- Zvýšit šance zdravotně postižených s jejich uplatněním na otevřeném trhu práce
- Důraz na individuální přístup ke každému žadateli

POSUDKOVÁ ČINNOST

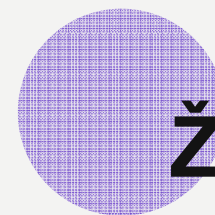

TERMINOLOGY

LPS definice

- LPS v rezortu práce a sociálních věcí je soustava lékařských posudkových orgánů, jejichž stěžejním úkolem je posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob pro účely jednotlivých systémů sociální ochrany.
- Vybíjí svou činnost v rámci orgánů státní správy pro oblast sociálního zabezpečení.

Žádost

- Osoba žádající o dávku sociálního zabezpečení / průkaz OZP, **nemůže o posouzení svého zdravotního stavu požádat přímo LPS.**
- Posouzení provádí LPS teprve na základě požadavku toho správního orgánu, u něhož byla žádost o dávku sociálního zabezpečení / průkaz OZP podána a který vede řízení v souvislosti s touto žádostí a potřebuje posouzení zdravotního stavu žadatele jako jeden z podkladů pro své rozhodnutí.

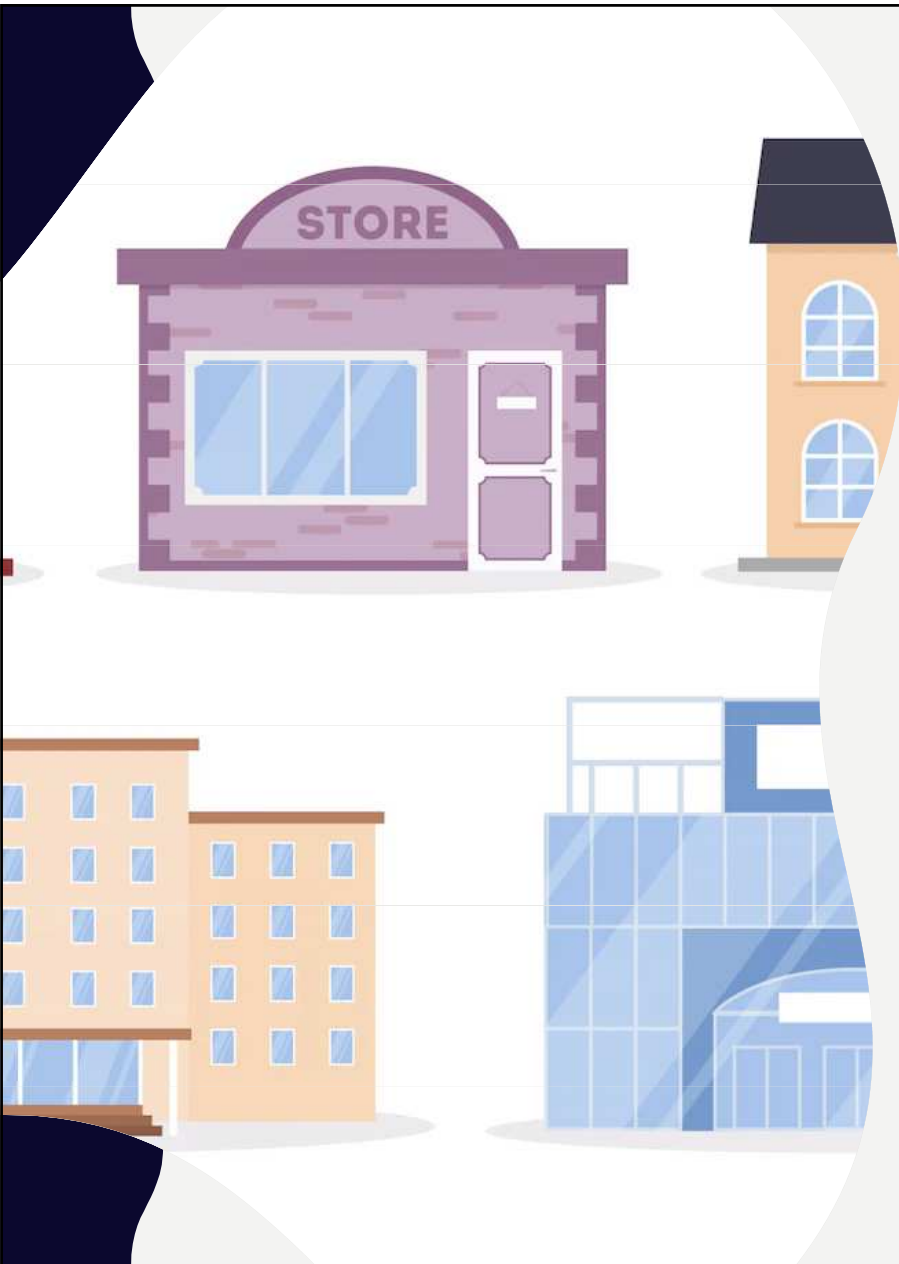
Pravomoci LPS

- U osob, které již dávku sociálního zabezpečení podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem pobírají, může příslušný orgán LPS v některých případech provést nové posouzení v rámci kontrolní lékařské prohlídky i bez žádosti správního orgánu, který o přiznání takové dávky rozhodl.

Posudek

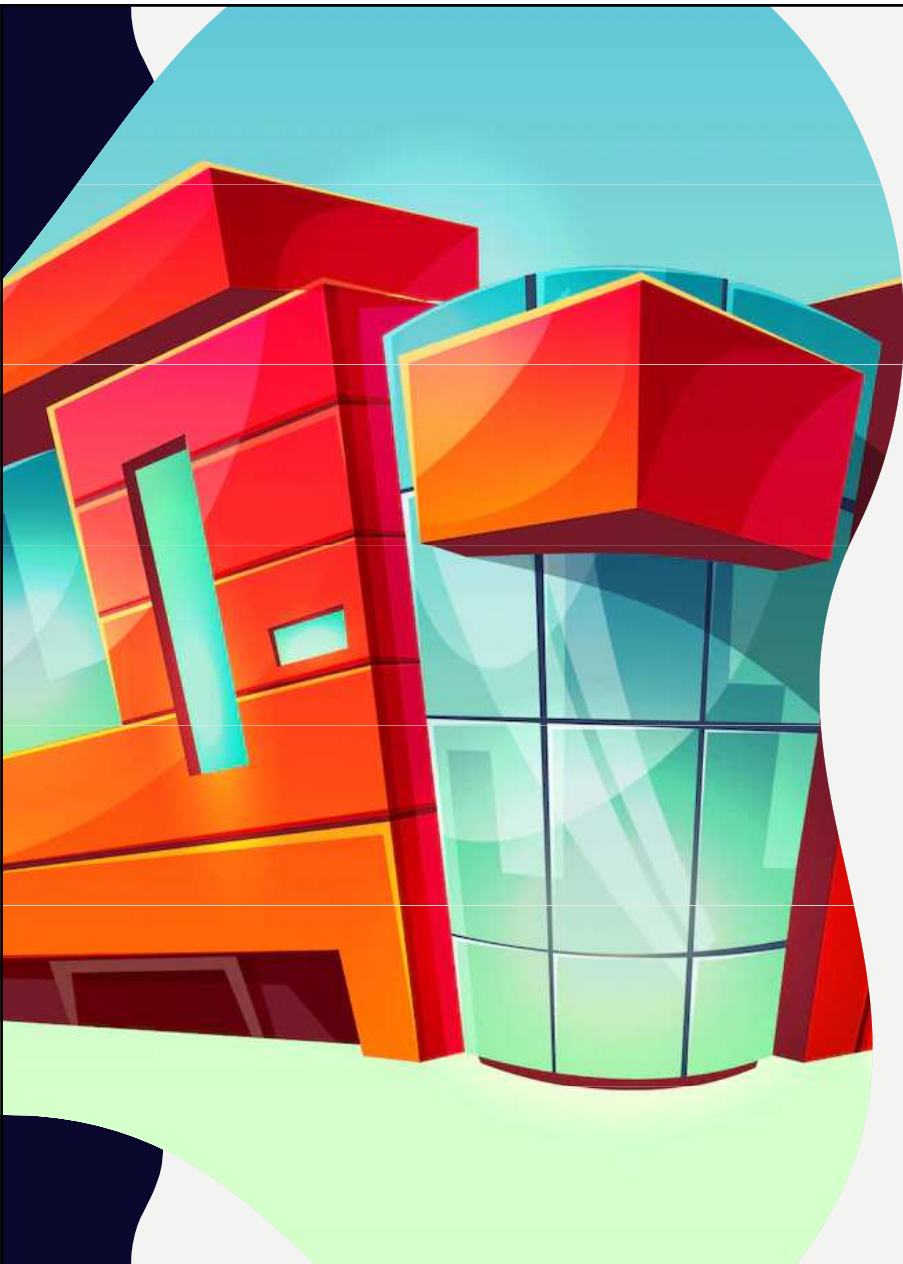
- Podklad, který orgán LPS vydává
- Hlavním obsahem je vyhodnocení, zda posuzovaná osoba plní právním předpisem stanovenou zdravotní podmínku pro přiznání dávky sociálního zabezpečení/ průkazu osoby se zdravotním postižením.
- To např. znamená, zda je posuzovaná osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby a v jakém stupni pro účely řízení o přiznání příspěvku na péči.

Organizace LPS

- V rámci orgánů státní správy – orgány soc. zabezpečení
- MPSV
- OSSZ
- ČSSZ

MPSV

- Ústřední orgán státní správy pro oblast soc. zabezpečení
- Funkce organizační, řídicí, kontrolní a koncepční pro LPS
- Odbor posudkové služby - posudková komise – pro účely opravných řízení – min. 3 členové - posudkový lékař, tajemnice a odborný lékař

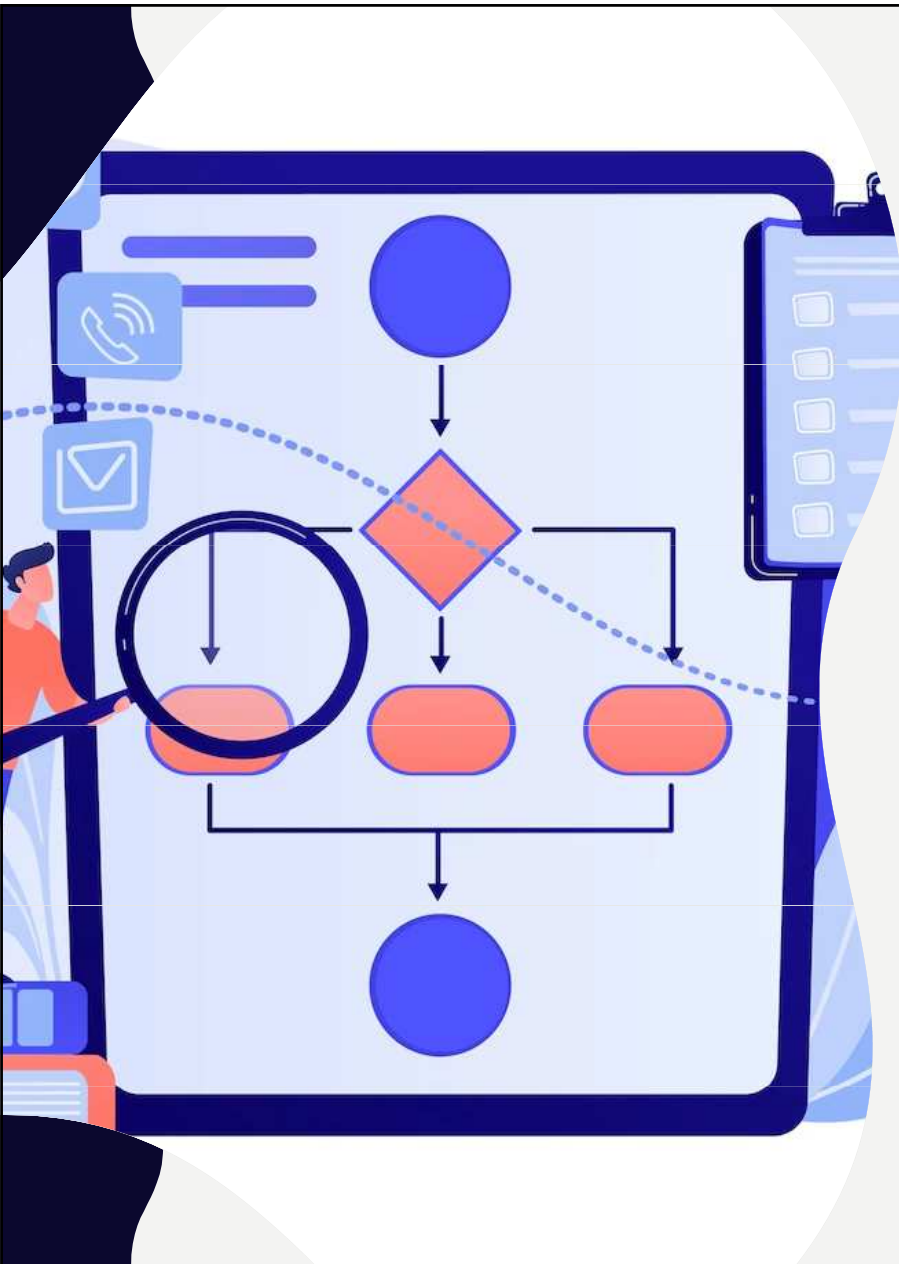
ČSSZ

- Nositel soc. pojištění
- Úsek LPS
- Odborně řídí, metodicky usměrňuje a kontroluje činnost LPS ČSSZ v oblasti posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob pro účely soc. zabezpečení
- Ve vymezeném rozsahu výkon posudkové činnosti pro účely odvolacího řízení v nemoc. pojištění, pro účely námitek v důchod. pojištění

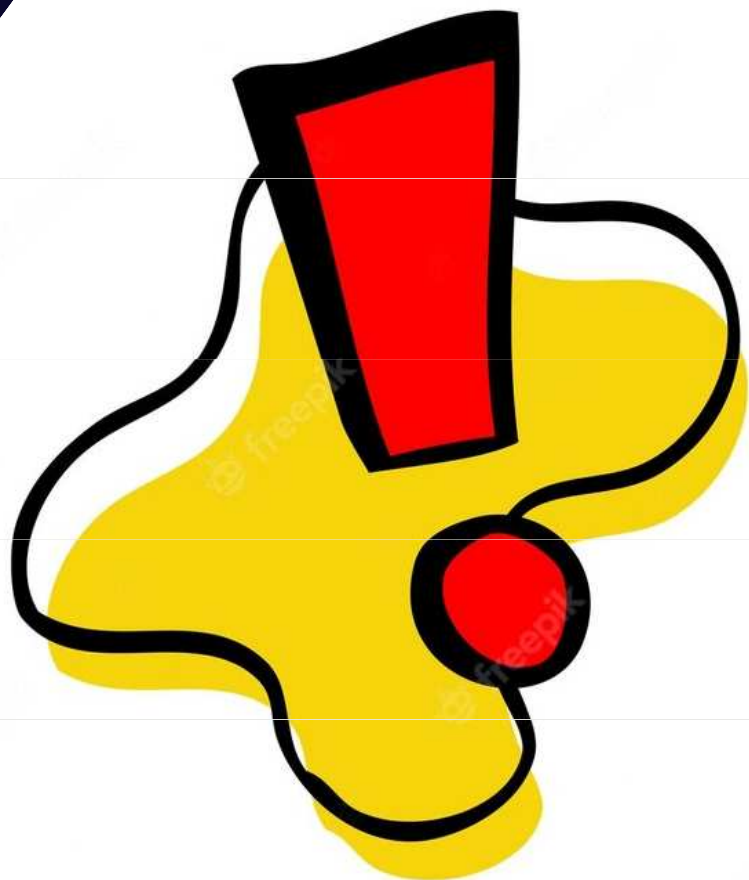
OSSZ

- Lékaři oddělení LPS vykonávají lékařskou posudkovou činnost
- Posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti, kontroly posuzování dočasné pracovní neschopnosti a potřeby ošetřování.

Úkoly OSSZ

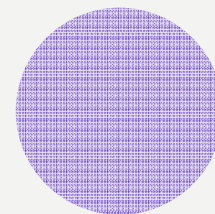
- invalidita a změna stupně invalidity,
- neschopnost vykonávat z důvodu zdravotního stavu soustavnou výdělečnou činnost,
- schopnost pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu OZP
- zda splňuje podmínky pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku
- stupně závislosti pro účely příspěvku na péči,
- kontrolní činnost pro účely nemocenského pojištění - účelné vynakládání prostředků na nemocenské pojištění.

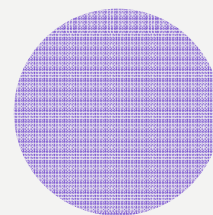
Opravná řízení

- Nesouhlas s posudkem
- Posudek LPS o zdrav. stavu a prac. schopností není správním rozhodnutím, ale pouze pokladem (nelze tedy podávat odvolání)
- Na základě podkladu OSSZ dojde ČSSZ nebo ÚP k vydání rozhodnutí – proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat
- Nové posouzení provádějí PK MPSV

- Co si z dnešní hodiny odnáším ?

Děkuji za pozornost